

מהות המנהיג

הרב זאב לף, רב המושב מתתיהו

- א. כשבני ישראל חשבו שמשה רבינו נעלם והוצרכו לממלא מקומו, הם בקשו שאהרון הכהן יעשה להם "אלוהים" (כח ומנהיג) "אשר ילכו לפנינו". כך תיאר את תפקיד המנהיג. אמנם כשמשה רבינו לפני מותו ביקש ממלא מקום מהקב"ה, הוא תיאר את התפקיד בדרך שונה "יפקוד ה' אלוקי הרוחות איש על העדה אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם"
- ב. ונראה ששתי הגישות לתפקיד המנהיג מצויות במחלוקת הנימוקי יוסף והמאירי. הגמרא (ב"ב קטז, א) אומרת "מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים", והנמ"י למד כפשוטו שהחכם יתפלל בעד החולה, ומפני זה היה המנהג בצרפת לעשות "מי שברך" לחולים בשבת קודש בזמן קריאת התורה כדי שתלמידי החכמים הנמצאים אז בבית הכנסת יענו אמן, ויקיימו גמרא זאת.
- אמנם המאירי פירש שילך אצל חכם כדי שהחכם ילמד אותו איך להתפלל בעד החולה.
- ג. נמצא שלפי הנמ"י תפקיד המנהיג הוא לעשות מעשים בשבילך, ולפי המאירי ללמד אותך איך לעשות בעצמך.
- ונראה שגם הנמ"י מודה שהעיקר הוא שהחכם ילמד אותך איך להתפלל, אך עד שיעשה זאת הוא יצטרך להתפלל בשבילך.
- ד. וזה מה שעם ישראל חשבו, שתפקיד המנהיג הוא שילך לפניהם ושיעשה בשבילם, ולזה אפשר גם בעגל זהב שיהיה מקבל את ההשפעה הרוחנית מן השמיים בשבילם. אבל משה רבינו הבין שתפקיד המנהיג להשפיע וללמד, "שיצא לפניהם ויבוא לפניהם", ובשעת הצורך גם יכריח אותם לפעול ולקבל את השפעתו ולימודו, "אשר יוציאם ואשר יביאם". ולזה צריך איש על העדה - לא כח של עגל, אלא איש חי, דוגמא אישית של אדם אשר רוח אלוקים בו,

שיודע ללכת "כנגד רוחו של כל אחד ואחד" וללמדם ולהשפיע עליהם כדי שהם יוכלו לפעול.

ה. וכשמש רבינו רצה לעורר ולשכנע את הלויים לקבל את תפקיד ה' "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל", אמר להם "אשריכם שנתמניתם שמשין למקום". ונראה שמלבד הפירוש הפשוט, שיהיו משמשים למקום ב"ה, הכוונה גם שהמנהיג והמלמד הוא כ"שמש", והיינו שהשמש מאירה ומחממת ונותנת כח צמיחה, והיא האות לזמני היום והלילה ועונות השנה.

ו. כן המנהיג והמחנך מאיר באור התורה, ומחמם ברגש של יראה ואהבה ושמחה, ומעורר את הכוחות של התלמיד, ונותן לו כח לצמוח ולגדול, ונעשה דוגמא לתלמיד לקבוע זמניו והנהגותיו כפי דרך התורה.

ז. והנה איתא בזוהר הקדוש ש"ישראל" הוא ראשי תיבות של "יש שישים רבוא אותיות לתורה". והכוונה שיש שישים רבוא שרשי נשמות בכלל ישראל, ושישים רבוא אותיות בתורה, וכל יהודי יש לו את האות שלו בתורה. אך כבר העירו שאין שישים רבוא אותיות בתורה רק ש"ד אלף ושמונה מאות וחמש אותיות (ועין בפני יהושע לקידושין דף לא שהביא כמה תירוצים לקושיא זו).

אך נראה לענ"ד שאין כאן כלל קושיא, כי לא נאמר שיש שישים רבוא אותיות בתורה, שאין זה ראשי התיבות "ישראל" אלא "ישראל", אלא הכוונה יש שישים רבוא אותיות "לתורה", והוא מרמז לדברי הזוהר במקום אחר ש"ישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא", והכוונה שמלבד ש"ד אלף תת"ה האותיות הכתובות, כדי שהתורה תהיה שלמה צריך לחבר אליה עוד שישים רבוא אותיות שהם הנשמות של כלל ישראל.

ח. אך עדיין קשה, דהא שישים רבוא היו מספר כלל ישראל מלבד הלויים, ומה עם הלויים? וחשבתי שמלבד אותיות התורה יש גם שרטוט הקווים שרושמים בקלף, והאותיות נכתבים למטה מהקווים האלו. ועשיתי חשבון שלפי מנהגנו בכתבת ס"ת יש בערך אחד עשרה אלף קווים בס"ת, נמצא שבס"ת של הנשמות היה כפול דהיינו עשרים ושניים אלף קווים - וזהו בדיוק מספר הלויים. נמצא שהלוי המנהיג המחנך והמלמד מתפקד כקווי השרטוט שבספר התורה שתפקידם ליישר את האותיות, וכך הלויים מיישרים ומכוונים את המונהגים על ידם ועומדים מעליהם כדי לתת להם דוגמא לשאוף אליה.

* * *

והנה, ידידי החשוב והיקר הרב יונה דברת שליט"א הוא המנהיג האמיתי - איש ישר ותמים כמו קו ישר, והוא שמש - משרת להקב"ה לשם שמים בענווה ובדקדוק הלכה באהבה ויראה אמיתית, והוא מאיר כשמש לקהילתו בחוכמת תורתו, ומחמם

אותה ביראת שמים ובאהבת ה', ומפעיל את כוחות היחיד והציבור כדי שגם הם יהיו עובדי ה' באמת, ומשמש כדוגמא חיה לעובד ה' יתברך באמת. יהי רצון מלפני אבינו שבשמים שעכשיו שהגיע לגבורות ילך מחיל אל חיל למלוך על עדתו, ויביא את אנשי קהילתו לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו.

